Omland, S. & Dahlstrøm, H. K. (2026). Imamenes budskap om norske muslimer og islam i norske nyhetsmedier: Godt integrert, men utsatt og sårbar. I L. I. Hognestad, P. I. Kjærgård & D. Ø. Østereng (Red.), *Danning og samfunnsansvar: Utdanning og journalistikk i en digital tid* (s. 243–263). Fagbokforlaget. https://doi.org/10.55669/oa771211

11

# Imamenes budskap om norske muslimer og islam i norske nyhetsmedier

## *Godt integrert, men utsatt og sårbar*

Solveig Omland & Hilde Kristin Dahlstrøm

This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License.
To view a copy of this license, visit https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/

**Sammendrag:** Dette kapittelet undersøker hvilke typer saker imamer uttaler seg om i mediene, og hvilket budskap de formidler. Vi har gjennomført en tekstanalyse av nyhetsartikler publisert i perioden 2021–2024. I analysen anvender vi teoretiske perspektiver på mediering og integrering. Funnene viser at sakene der imamer kommer til orde, ofte dreier seg om to temaer: krig og konflikt eller religion, ofte i sammenheng med integrering. Kapittelets bidrag er å vise hvordan imamenes stemmer og medierte budskap bidrar til å nyansere den offentlige samtalen om islam. Imamenes hovedbudskap er at muslimske verdier i stor grad samsvarer med norske verdier, at muslimer bidrar til fellesskapet, og at de samtidig er en sårbar og utsatt minoritet.

*Nøkkelord:* Imam, mediering, nyheter, integrering

**Abstract:** This chapter examines the types of news articles in which imams are cited, and the message they convey. We have conducted a content analysis of news articles published in the period 2021–2024. In the analysis, we apply theoretical perspectives on mediation and integration. The findings show that the issues in which imams are cited often revolve around two themes: war and conflict or religion, often in the context of integration. The chapter's contribution is to show how the imams' voices and mediated messages contribute to adding nuance to the public discourse about Islam. The imams' main message is that Muslim values largely correspond to Norwegian values, that Muslims contribute to the community, and that they are at the same time a vulnerable minority.

*Keywords:* Imam, mediation, news, integration

## Innledning

I et sekulært samfunn er mediene en viktig kilde til vår forståelse av religion (Lundby, 2021). Mediene er en særlig viktig kanal for å utforske «andres» livssyn, og det er gjennom mediene allmennheten kan få innsikt i hva muslimske ledere sier og mener. Mediedekningen av islam har økt og bidrar til at mangfoldet av religioner representert i nyhetene har økt. Islam ble i 2015 omtalt ti ganger mer enn kristendom i norske redaksjonelle medier (Elgvin, 2025, s. 34–35; Retriever, 2017, s. 10). Nyhetsmedienes dekning av religion utgjør en liten andel av det generelle nyhetsbildet (Dahlstrøm, 2013; Omland & Dahlstrøm, 2023). Norske medier har ofte hatt en negativ fremstilling av islam og muslimer, der dekningen i stor grad fokuserer på krig og konflikt (Omland & Dahlstrøm, 2023; Toft, 2024). Samtidig presenterer mediene også historier som fremhever vellykket integrering blant muslimer, og hvordan muslimske verdier ofte samsvarer med «det norske» (Toft, 2024). I kunnskapen om mediedekningen av islam er det lite forskning på hvilke budskap muslimske ledere formidler når de blir intervjuet i nyhetsmediene.

Dette kapittelet har følgende problemstilling: *Hva kjennetegner nyhetssakene imamer uttaler seg i, og hvilke budskaper formidler imamene?* Ordet imam, som refererer til den ansvarlige ved en moske, er arabisk og betyr «leder», «forbilde» eller «den som står først i *rekken*» (Vogt, 2008). Tittelen forutsetter ikke spesifikk utdanning. Imam kan både være en heltids- eller deltidsansatt og et frivillig verv. På tross av stor medieinteresse for moskeer og islam finnes det lite forskning på hva norske imamer og moskeledere faktisk gjør (Brekke et al., 2022). Ifølge en gjennomgang av nyhetssaker i perioden 2000–2010 blir imamen «først og fremst referert til i forbindelse med tematisering av kritikkverdig kulturell praksis, kriminalitet eller terrorrelaterte saker» (Døving, 2012, s. 28). Imamer fremstilles ofte som «en mørkemann som taler med to tunger» (Døving, 2012, s. 31). Døving argumenterer for at Kadra-saken fra år 2000 har hatt en varig påvirkning på nordmenns syn på imamer. Kadra Yosef avslørte, med hjelp av skjult kamera i TV2-programmet *Rikets tilstand*, at imamer i Norge oppfordret til kjønnslemlestelse av jenter selv om de offentlig hevdet at de ikke gjorde det. Hvordan mediene fremstiller imamers uttalelser, spiller en viktig rolle i å forme den offentlige samtalen om islam og imamers rolle. I ytterste konsekvens kan dette også påvirke hvordan det oppleves å være muslim i Norge (Toft, 2024, s. 65–66).

## Medierte sitater

Når imamer siteres i nyhetsmedier, formidles utsagnene gjennom journalistiske valg og rammer som medierer innholdet leseren møter. Hva som blir en nyhetssak, avhenger av mange faktorer. Nyheter velges, vinkles og formidles innenfor en gitt mediekontekst, noe som påvirker hvordan innholdet oppfattes. Begrepet *framing* beskriver hvordan denne prosessen skjer. Begrepet vektlegger en teoretisk forståelse av at journalistikk ikke bare «speiler» virkeligheten, men at både journalister og kilder har «en aktiv, skapende og strukturerende innflytelse i kommunikasjonsprosessen og på innholdet i det som kommuniseres» (Allern, 2015, s. 183). Et tema kan rammes inn på ulike måter, og medienes rammer møter leserens egne rammer og forforståelser. Dette innebærer at medienes fremstilling ikke kan sies å ha en direkte effekt på mottakerens forståelse. Likevel viser flere studier at rammene som etableres, ofte påvirker vår forståelse «langt sterkere enn vi intuitivt tenker over» (Allern, 2015, s. 189). Dette gjelder særlig temaer vi i utgangspunktet har begrenset kunnskap om.

Journalistens kildearbeid er en grunnleggende faktor for innholdet i nyhetsartikler og reportasjer. Å reise ut på reportasjeoppdrag tar tid og koster penger, og særlig nettjournalistene lager stadig flere saker fra kontoret (Brurås & Olsen, 2012). Dette har konsekvenser for det grunnleggende kildearbeidet. Kontakten mellom kilde og journalist har blitt beskrevet som en dans, hvor kildene ofte tar føringen (Allern, 2015, s. 80). I tillegg til kildearbeidet påvirker vinkling og språklige virkemidler innrammingen av nyhetssakene. Vinklingen kommer særlig til uttrykk i det som fremheves i tittel, bilde og ingress. I en kartlegging av hva pressen selv anser som kjennetegn på «en god nyhetssak», fant forskerne at en god sak skal være «tydelig, full av følelser og dramatikk og rett på sak» (Brurås & Olsen, 2012, s. 14). Samtidig står journalistikkens samfunnsoppdrag i en evig spagat, der det må balanseres mellom kommersielle og ideelle interesser. Nyheter må «oppleves som verdifullt både for publikum og annonsører» (Sjøvaag, 2020, s. 10).

## Medienes fremstilling av islam og integrering

Tidligere forskning viser at det religiøse mangfoldet i nyhetsbildet har økt, særlig som følge av økt mediedekning av islam (Lundby, 2021, s. 213; Lundby & Gresaker, 2015). Tidligere undersøkelser indikerer at islam og muslimer er blant de mest omtalte temaene i norske nyhetsmedier. En undersøkelse fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), utført av Retriever i 2010, viser at islam og muslimer kun ble slått av Jens Stoltenberg, som på det tidspunktet var statsminister, i antall nyhetssaker (IMDi, 2010, s. 36; Toft, 2024, s. 67). Oppfølgingsstudier fra 2014 og 2016 bekrefter at antallet saker om islam og muslimer forble høyt (Retriever, 2015, s. 10, 2017, s. 6). I tillegg viser undersøkelsen fra 2010 at 70 % av dekningen om islam og muslimer hadde en negativ vinkling (Ishaq, 2017). Mediene formidler informasjon om islam og muslimer, og tilbyr også en plattform der ulike stemmer og meninger møtes, og der forestillinger om religionen forhandles og debatteres. Mediefremstillinger, -diskurser og -konflikter om islam gjøres relevante i ulike sosiale sammenhenger, og står i et komplekst samspill med publikums forestillinger (Lundby, 2018). Mediefremstillinger og medienes påvirkning av den offentlige samtalen om islam vil kunne være en faktor i hvordan det oppleves å være muslim (Toft, 2024, s. 65–66).

Tematikken i mediesaker om islam og muslimer handler i hovedsak om væpnet konflikt, terror, innvandring og integrering (Toft, 2024, s. 67). Mye av dekningen er konfliktorientert (Lundby, 2021; Omland & Dahlstrøm, 2023; Toft, 2024). Mediefremstillingen knytter ofte islam til mislykket integrering. «Norskhet» danner et bakteppe, og islam og muslimer presenteres som et «negativt speilbilde for et knippe verdier som er definert som norske» (Døving & Kraft, 2013, s. 129–130). Samtidig viser nyere forskning at mediedekningen av islam er mer sammensatt og nyansert enn tidligere antatt. Muslimske praksiser fremstilles i økende grad som en naturlig del av det norske samfunnet (Lundby, 2021, s. 177), og i Dagsrevyen blir norske muslimer i hovedsak presentert gjennom positive vinklinger og fokus på vellykket integrering (Toft, 2024, s. 66). Mediedekningen av islam og muslimer er likevel et omdiskutert tema. Kritikken er todelt: På den ene siden anklages mediene for å være ensidige og for å ha en overvekt av negative fremstillinger, mens de på den andre siden kritiseres for å ha berøringsangst overfor islam (Toft, 2024). Forskning viser også at muslimer opplever mediedekningen som utfordrende, og at den kan ha konsekvenser for deres hverdag (Ishaq, 2017, s. 215; Toft, 2017).

Tidligere forskning har også undersøkt hvordan imamer fremstilles i mediene (Døving, 2012). Funnene viser at sakene hvor imamer omtales, ofte handler om kritikkverdig kulturell praksis, terrorrelaterte saker og kriminalitet. I intervjuer med imamer peker Døving på at flere av dem ikke kjenner seg igjen i disse fremstillingene. En av imamene forteller at han har blitt frarådet å snakke med mediene. Videre beskriver Døving hvordan imamer som gruppe ofte fremstilles generalisert og negativt (Døving, 2012). Mediene definerer gjerne den «gode imamen» som liberal, norsktalende, likestillingsorientert, aksepterer homofili og tydelig tar avstand fra terror. En imam som har fokus på å være leder for et religiøst fellesskap, uten større interesser utover dette, får derimot mindre oppmerksomhet i pressen. Et paradoks i mediedekningen av imamer er at samtidig som de ofte kritiseres, etterlyses det at de i større grad deltar i offentligheten (Døving, 2012).

I medienes presentasjon av islam, muslimer og imamer blir integrering og inkludering ofte tematisert. Representasjonen i mediene kan gi innsikt i hvordan disse gruppene fremstilles som en del av det norske samfunnet. Integrering innebærer at innvandrere skal delta i samfunnet de har migrert til, og samtidig kunne vedlikeholde kulturelle praksiser (Tjelmeland & Brochmann, 2003, s. 206). Til tross for oppfordringen til mangfold etablerer mediene ofte en normativ skillelinje mellom akseptable og uønskede religiøse uttrykk, der idealet er den borgeren som ikke gir religion så mye oppmerksomhet (Abdel-Fadil & Liebemann, 2018, s. 286; Omland & Dahlstrøm, 2025). Mediene har en tendens til å favorisere moderate representasjoner, som i praksis kan stigmatisere religiøse bevegelser med sterke sannhetskrav (Løvland & Repstad, 2014, s. 239). Med dette bakteppet undersøker vi hva som kjennetegner mediesakene imamene uttaler seg i, og hvilke budskap de får formidle i nyhetsmediene.

## Metode

For å svare på problemstillingen har vi gjennomført en tekstanalyse. Vi startet med en kvantitativ tilnærming til tekstene for å identifisere materialet som er relevant for problemstillingen. Et søk i Retriever på ordet *imam* i alle norske redaksjonelle medier i perioden fra 1. januar 2021 til 31. desember 2024

resulterte i 2794 treff. Denne fireårsperioden er valgt for å gi et oppdatert og aktuelt bilde av medienes dekning.

Vi delte materialet mellom oss og leste gjennom artiklene for å identifisere artikler der en imam uttaler seg. Artikler der ordet imam refererte til et navn, et sted eller en helligdom, ble ekskludert. Videre utelukket vi artikler der en imam kun er avbildet, men ikke kommer med uttalelser. Artikler der andre personer gjenforteller noe en imam har sagt, ble også ekskludert, med unntak av tilfeller der direkte sitater fra imamen var gjengitt fra andre medier. Etter denne sorteringen satt vi igjen med et datamateriale på 384 artikler, fordelt på over 80 ulike nyhetsmedier. Noen av artiklene er identiske saker publisert av ulike mediehus. Vi valgte å inkludere alle disse artiklene, samt ulike versjoner av samme sak, fordi vi mener dette indikerer at temaet vurderes som nyhetsverdig av flere medier.

Deretter kodet vi artiklene basert på følgende kriterier: overskrift, mediehus, årstall, sjanger (nyhet eller kommentar), navn på imamen som uttalte seg og eventuell organisasjonstilhørighet. I tillegg noterte vi om saken var publisert i flere medier. Kategoriene i den kvantitative kodingen er deskriptive og ikke åpne for skjønn. Vi vurderte derfor at det ikke var behov for en interkoder-reliabilitetstest, selv om vi fordelte materialet mellom oss. Den kvantitative gjennomgangen av artiklene ga en oversikt over frekvens og omfang innenfor den tidsavgrensede perioden (Bratberg, 2014, s. 20). Dette arbeidet utgjør grunnlaget for vår kvalitative analyse av tekstene.

I den kvalitative delen av analysen benyttet vi en induktiv tilnærming for å identifisere tendenser og sammenhenger i tekstene (Bukve, 2021, s. 65; Tjora, 2018, s. 14). Et tema forstås som en gruppering av data med viktige fellestrekk, der temaene samlet sett bidrar til å svare på forskningsspørsmålet vårt (Johannessen et al., 2018). Vi startet med en tematisk analyse av artiklene for å identifisere hvilke temaer sakene med imamuttalelser omhandlet. Deretter kartla vi de konkrete uttalelsene fra imamene i artiklene og gjennomførte en tematisk analyse av disse sitatene for å få dypere innsikt (Johannessen et al., 2018).

Imamenes uttalelser i nyhetssakene er utvalgt og bearbeidet av journalister, som også bestemmer artikkelens vinkling. Et grunnleggende premiss i analysen er derfor at uttalelsene er medierte (McQuail, 2011). Artikkelen presenterer funn, analyse og diskusjon av disse medierte uttalelsene, og vi argumenterer for at dette gir et innblikk i hvordan medialisering av islam skjer.

Vi gjennomfører ikke dybdeanalyser av enkeltsaker; målet er å få oversikt over det store bildet, identifisere uttalelser som går igjen, og presentere et helhetlig mønster. Imamene uttaler seg i en rekke ulike medier, og mediebrukere forholder seg ofte bare til enkelte av tekstene. Mediebrukernes opplevelser kan derfor avvike fra oversiktsbildet vi skisserer.

## Hvilke medier og hvilke imamer?

I fireårsperioden fra 2021–2024 fant vi 384 artikler der imamer uttaler seg, med flest artikler i 2021 (122) og 2023 (119). I et flertall av artiklene er imamen muntlig kilde, men flere artikler refererer også til uttalelser fra imamer på sosiale medier. En del av artiklene var identiske tekster publisert av ulike medier, for eksempel NTB-saker. Nesten alle tekstene var nyhetsartikler. Vi identifiserte bare to kommentarer skrevet av en imam. Tallene viser at imamene sjelden benytter redaktørstyrte medier som plattform for å ytre seg, og at norske journalister i liten grad bruker imamer som kilder. Vår undersøkelse gir ikke svar på om dette skyldes at imamer oppfattes som lite relevante kilder, eller om antallet artikler reflekterer en utfordring med å få imamene i tale.

Artiklene med imamenes uttalelser er spredt over en rekke ulike mediehus, inkludert lokale, regionale og nasjonale aktører, samt dekning i fagblader og artikler fra nyhetsbyrået NTB. Noen mediehus skiller seg ut med et høyere antall saker enn andre. Document.no er i en særklasse, med flest saker (52 saker), noe som tilsvarer nesten hver åttende sak. I analysen ser vi at deres artikler skiller seg vesentlig fra den generelle mediedekningen, og derfor har vi valgt å analysere deres dekning i et eget avsnitt.

Blant de andre mediehusene (til sammen 332 saker) er det avisene med et kristent verdigrunnlag som skiller seg ut. Vårt Land (29) og Dagen (23), sammen med den flerkulturelle avisen Utrop (27), er blant dem som oftest siterer imamer. Dette er naturlig, gitt deres redaksjonelle fokus på religion, samfunn og minoriteter. Regionavisene Drammens Tidende (19) og Fædrelandsvennen (18) har også et relativt høyt antall saker. Dette kan i stor grad forklares med mediedekningen av to spesifikke hendelser: hatpratdommen mot en tidligere imam i Drammen og et dobbeltdrap i Kristiansand.

Sammenlignet har de tre største nasjonale mediene, NRK (3), Aftenposten (19) og VG (18), relativt få saker. I analysen ser vi ikke at disse tre nyhetsmediene skiller seg vesentlig fra helheten. Samtidig er det interessant at NRK har så få saker, at VG har bred dekning av krimsaker (f.eks. dobbeltdrapet i Kristiansand), og at Aftenposten siterer en imam i en lederartikkel om at moskeene må intensivere arbeidet mot homofobi.

Analysen gir oversikt over hvilke imamer som siteres oftest. Hatytringene til tidligere imam Noor Ahmed på Facebook gjengis hyppig i forbindelse med rettssaken i Drammen (56 ganger). Den mest siterte muntlige kilden var den tyske, kvinnelige, liberale imamen Seyran Ates, som var på norgesbesøk i 2023 (27 saker). Deretter kommer imam og styreleder i paraplyorganisasjonen Muslimsk dialognettverk, Senaid Kobilica (19 saker), Syed Mohammed Ashraf (13 saker) og Akmal Ali, tilknyttet Muslim Union i Agder (13 saker).

## Hva uttaler imamene seg om?

Et fellestrekk ved artiklene er at de handler om norske forhold. Tematisk kan vi kategorisere artiklene i to hovedområder: hendelser relatert til kriminalitet, krig og terror, og saker som i en vid forståelse handler om religion. Omtrent halvparten av alle artiklene kategoriseres i det første temaområdet. Disse sakene handler om terrorangrep, minnemarkeringer etter terrorhandlinger, trusler, frykt og krig. Et betydelig antall saker omhandler tre spesifikke hendelser: en imam i Drammen som ble tiltalt for hatprat og senere dømt (66 saker), terrorangrepet på Skui moske 10. august 2019 og årsmarkeringer av dette (20 saker), og et dobbeltdrap i Kristiansand, der både ofrene og gjerningspersonen var tilknyttet en moske, og to lokale imamer kommenterte saken (14 saker). Den høye andelen saker om temaet krim, krig og terror er ikke overraskende da dette er godt dokumentert i tidligere forskning på mediedekning av islam (Lundby, 2021; Toft, 2024).

Det andre hovedtemaet i artiklene er religion. Hvert år er det saker om ramadan- og id-feiringer, ofte omtalt i lokalaviser. Ahmadiyya-muslimenes nyttårsdugnad utgjør et annet tilbakevendende eksempel, og er gjenstand for fem saker i materialet. Et spesielt tilfelle med bred nasjonal dekning er besøket

av Seyran Ateş, en tysk, feministisk imam som under Norges-besøket var på pilegrimsferd med parolen «Love is halal», og som har tatt til orde for en «seksuell revolusjon» innenfor islam. Besøket omtales i 27 saker i materialet.

Mange av sakene i temakategorien religion handler om hvordan religion og islam forstås i et integreringsperspektiv. Sakene dekker et bredt spekter av temaer, fra praktiske hendelser til større samfunnsutfordringer. Vi finner fire hovedtemaer i artiklene: dialog, muslimske initiativer rettet mot storsamfunnet, endringer og utfordringer muslimer står overfor, og holdningsarbeid. Artiklene med et dialogtema handler ofte om samarbeid, og imamer, rabbi og prest oppfordres til å lytte mer til hverandre. Moskeer inviterer til åpne arrangementer, og imamer deltar på julegudstjenester. Vinklingene er gjennomgående positive og fremhever samarbeid og åpenhet.

Sakene som handler om muslimske initiativer rettet mot storsamfunnet, viser hvordan muslimer tar initiativ i spørsmål som omhandler islam og offentligheten, som for eksempel Norges første sykehusimam, Norturas økte satsing på halal-slakting og imamer som ønsker fagforbundsorganisering. Videre tematiseres endringer i det muslimske miljøet og utfordringer muslimer har i det norske samfunnet. Eksempler på dette finner vi i en nyhetssak om at fredagsbønn nå er på norsk og ikke urdu eller arabisk, om negativ sosial kontroll og om hvordan kvinner synliggjøres i moskeen. En rekke saker handler om hvordan moskeer og muslimer tilpasset seg nasjonale retningslinjer under pandemien.

Et siste tema er holdningsarbeid internt i muslimske miljøer. Holdningsarbeidet gjelder særlig forholdet til homofobi og jøder. Eksempler er en moske som vil jobbe aktivt mot homofobi, og lederartikler (blant annet i Aftenposten) som mener dette arbeidet må intensiveres. Det finnes også saker som fremhever at negative holdninger til jøder er mer utbredt blant muslimer, at enkelte tar til orde for «avprogrammering» av imamer, og at imamer har deltatt på kurs om Holocaust.

## Vesentlig annerledes – avstand og kritikk

I analysen ser vi at Document.no sin dekning skiller seg vesentlig fra de andre mediene. For det første uttaler imamene seg sjelden direkte til nettstedet. Artiklene bygger ofte på uttalelser fra for eksempel sosiale medier eller utenlandske medier. For det andre befinner flere av tekstene seg i et sjangermessig

grenseland mellom nyhet og kommentar. Document.no er et redaktørstyrt medium som jobber etter Vær Varsom-plakaten. Document beskriver seg selv som et konservativt og uavhengig mediehus som prioriterer «samtidens store og definerende saker» som for eksempel innvandring, integrering, USA og Midtøsten og krimjournalistikk. De beskriver at de følger islamismen tett fordi det er «vår tids farligste totalitære bevegelse» (Document, u.å.).

Å forstå denne avisens bidrag er relevant for å forstå det store bildet i analysen vår. Som nevnt er 52 av artiklene i materialet vårt Document-saker. Document.no har nyhetssaker om alle de store hendelsene i materialet vårt, for eksempel imamen i Drammen og hatprat, dobbeltdrapet i Kristiansand og kvinnelig imam på pilgrimsferd til Nidaros. Men Document dekker også hendelser som ingen av de andre mediene gir oppmerksomhet. Mange av Document-sakene har et internasjonalt fokus der imamer i andre, hovedsakelig vestlige land, siteres. Sverige får mye oppmerksomhet: 11 av artiklene har ord som «Sverige» eller «svensk» i tittelen. Et annet fellestrekk ved sakene der avisen siterer imamer, er at sitatene er hentet fra sosiale medier eller andre kanaler, og at journalistene ofte ikke selv har intervjuet imamene. Titlene og sakene har en mer sensasjonell språkbruk som kan virke polariserende og forsterke følelser av konflikt, trussel og frykt. Eksempler på dette er: «Berømt Malmö-imam: 'I utgangspunktet er alle muslimer homofober'» (Bonner, 2023) og «Imam i Storbritannia forklarte hvordan kvinner skal steines» (Skaug, 2023). De vanligste temaene i artiklene i Document.no er sikkerhet og kriminalitet, kulturell og ideologisk konflikt, politiske forhold, integrering og parallellsamfunn. Siden dekningen er så ulik de andre medienes dekning, og primært bygger på andrehåndskilder, har vi valgt å ikke inkludere Documents saker i den videre analysen av imamenes sitater. Her trengs det mer forskning. Vi inkluderer likevel hovedmomentene vi har sett i Document-dekningen i drøftingen etter analysen av imamenes budskap i de øvrige mediene.

## Imamenes budskap

I den videre analysen har vi undersøkt budskapene imamene formidler i utsagnene sine. Hovedfunnene våre viser at imamene mener islam og

muslimer passer godt inn i det norske samfunnet, og at imamene har en rolle der de bidrar med tolkning av islam inn i en norsk kontekst. I tillegg ser vi at imamene presenterer muslimer som ansvarlige samfunnsborgere og samtidig som en sårbar og utsatt minoritet.

## Islam og det norske samfunnet er en god match

Imamene i nyhetsartiklene fremhever at islam er i tråd med det norske samfunnets verdier og praksis. Sitater og eksempler viser hvordan islamsk praksis er i tråd med demokrati, miljø og bærekraft. Id forstås som en markering av demokratiske verdier, og ramadan knyttes til ansvar for klima og natur. Flere saker viser dessuten aktiv dialog og samarbeid med andre tros- og livssynssamfunn. En imam sier eksempelvis: «Det finnes mange fordommer, og flere av dem brytes ned når man blir bedre kjent med hverandre» (Lillerud, 2021). Funnene viser at imamene presenterer islam som verdimessig forenlig og institusjonelt innvevd i det norske samfunnet. De viser blant annet til at imamer ønsker å fagorganisere seg, økt fokus på halalslakt og at Norge har fått en sykehusimam.

I mediedekningen finner vi enkelte artikler der imamer må svare på kritikk mot moskeer og islam. I disse sakene utfordres fortellingen om at islam og det norske samfunnet er en god match. Kritikken handler blant annet om høyere forekomst av antisemittiske og homofobe holdninger blant muslimer enn i befolkningen ellers, og om at moskeene bidrar til «oss mot dem»-holdninger. I møte med kritikken ser vi at noen imamer anerkjenner kritikk og ansvar. En imam sier at moskeen ikke har jobbet nok for å bekjempe homofobe holdninger. En annen setter ord på ansvaret han opplever å ha: «Som imamer og ledere har vi en spesiell rolle. Vår posisjon gjør at vi kan forme folk, spesielt unge mennesker og deres holdninger. Derfor har vi et kjempestort ansvar» (Brandvold, 2023). Samtidig understreker de at kritikken ikke alltid stemmer eller er berettiget. I pandemitiden var det en mediesak om at det var økt antall ekteskapsinngåelser i muslimske miljøer, og at mange unge kvinner giftet seg. I saken presiserer imam Akmal Ali at ekteskapsinngåelse ikke nødvendigvis skjer i moskeens regi, siden «i islam må ikke en imam være til stede» (Myklebust, 2021). Deretter gjentas budskapet om at islam og norske verdier passer godt sammen. En annen sak handler om kritikk av en moskes «oss mot dem»-perspektiv i undervisningen for barn. I sitt svar på kritikken sier Rabitas daglige leder at moskeen ikke vil

skape «en 'oss mot dem'-holdning», og at «samhold i mangfold» er bærende. Flere imamer gikk også samlet ut med kritikk av den tidligere Drammen-imamen for hans uttalelser om jøder. Vår analyse viser at det er en pågående offentlig forhandling om islams plass i Norge, der imamene møter kritikk og bekymringer med både presiseringer, distansering og ansvar.

## Ansvarlige samfunnsborgere

Et annet fellestrekk ved nyhetsartiklene vi har analysert, er at imamene er opptatt av å få frem at muslimer og imamer tar samfunnsansvar. Dette kommer særlig frem i forbindelse med tre temaer: korona, alvorlige kriser i samfunnet og dugnadsånd.

I mediesakene under koronapandemien forteller imamene at de følger myndighetenes regler, selv om disse i perioder hindrer muslimer i å utøve sin tro ved blant annet å samles til fredagsbønn. En imam sier: «Islam fremmer helse. Og så er det viktig å følge myndighetenes råd og respektere moskeens avgjørelser» (Kristiansen & Khalouf, 2021). Imamene som intervjues i koronasakene, får frem ulike perspektiver knyttet til samfunnsansvar: Troen og trosfellesskapet er viktig for muslimer; derfor krever pandemireglene noe ekstra av dem. Imamene ønsker også å være tilgjengelige for dem som trenger det, og de bidrar til å hjelpe myndighetene med å spre informasjon og å være gode rollemodeller.

Noen av imamene setter ord på viktigheten av tro og moskefellesskap, og én forteller at det har gått ut over psyken til folk å ikke få gå i moskeen. De forteller at de følger opp medlemmer i moskeene som opplever pandemien som utfordrende, for eksempel ved at de er tilgjengelige på Teams og telefon. Vårt Land gir plass til det religiøse perspektivet i koronakrisen og refererer en ny undersøkelse som viser at flere muslimer ber under pandemien. Imamen forteller at religion er viktig under en krise, og sier at «bøn kan gje folk håp, for ein allmektig Gud kan få korona til å forsvinna» (Lavik, 2021).

I flere av sakene kommer det tydelig frem at imamer er viktige talspersoner som bidrar med informasjon om koronapandemien, og at imamene ønsker å bidra som brobyggere mellom staten og muslimene, særlig i møte med dem som ikke forstår norsk eller sliter med å få med seg informasjon. Flere imamer peker også på at de vil være rollemodeller som selv vaksinerer seg: «Vi har vært litt strenge og har kommunisert at vaksinering er eneste vei

ut av pandemien» (Olsen & Eriksen, 2021). En imam har laget vaksine-videoer (Løkkevik, 2021). En annen tok kontakt med kommunen fordi han ønsket å hjelpe, og endte opp med å gå fra dør til dør med informasjon. Imamen sier at han opplever det som et samfunnsansvar å bidra. «Også er det veldig fint at alt kommer fra den religiøse lederen i moskeen. Det skaper tillit og gjør at folk også stoler på at det han forteller er sant» (Juelsen, 2021), sier imamen og peker på at han i kraft av sin rolle har en autoritet. Han forteller samtidig at de fleste var svært positive til at han brukte sin rolle på denne måten. Noen få reagerte på at han, som ikke har helsebakgrunn, kunne komme med et slikt budskap. Imamen møter innvendingen med å peke tilbake på norske helsemyndigheter som den autoriteten han selv lytter til, og bidrar dermed som brobygger ved å bringe videre informasjonen norske myndigheter ønsker å nå ut med, og ved å gi legitimitet til helsemyndighetene. Selv om imamene forteller at deres engasjement for å spre koronainformasjon først og fremst blir møtt med forståelse og positivitet, har også enkelte reagert på at det ble for mye snakk om korona i moskeen. Svaret på denne kritikken forteller noe interessant om hvordan imamen ser på moskeenes og islams rolle i samfunnet: «En moske er ikke bare et sted som er til for å utføre ritualer. En moske burde ha en stor rolle i samfunnet» (Haualand et al., 2022).

Vi finner også spor av en lignende, samfunnsbyggende rolle i saker der imamene opptrer som talspersoner i andre kriser; både som talsperson for en familie i krise og for islam ved å forklare muslimsk teologi og praksis. Drapet på en mor og en datter i Kristiansand får bred mediedekning, og de lokale imamene som intervjues i disse sakene, bidrar med kulturforståelse og informasjon om det tragiske som har skjedd. En av imamene kjente paret fra vielse og skilsmisse. Han bidrar med bakgrunnsinformasjon om hvordan vielse og skilsmisse skjer i islam, og sin kjennskap til familien. Imamen uttrykker også at det som har skjedd, ikke er i tråd med islam: «Det som har skjedd er helt uakseptabelt. Det å drepe et menneske, det er en veldig stor synd i islam» (Vegge, 2023).

Imamenes samfunnsbyggende rolle trer også frem i mer hverdagslige saker der imamene deltar i det store, norske fellesskapet. Det kan skje gjennom ahmadiyya-muslimenes årlige ryddedugnad etter nyttårsaften, åpne invitasjoner til aktivitetsdag i moskeen eller når moskeen åpner dørene etter en brann i lokalområdet. Imamenes budskap i alle disse sakene blir dermed at den muslimske troen og trosfellesskapet er viktig, og at imamene bidrar som ansvarlige samfunnsborgere og tar ansvar i kriser.

## Muslimer er en sårbar, utsatt minoritet

Et annet viktig budskap fra imamene er at muslimer er en sårbar og utsatt gruppe. Funnene viser at imamene uttaler seg i en rekke saker som handler om kriminalitet, krig og terror. Men når vi ser nærmere på hva de uttaler, ser vi at imamene ofte beskriver hendelser rettet mot muslimer, for eksempel hærverk, hatprat, trusler og terror. I en sak forklares det: «En gang ble det kastet stein som knuste en glassrute her. En annen gang var uvedkommende inne i moskeen. De rev blant annet eksemplarer av Koranen ut av bokhyllene og rotet» (Lyngdals Avis, 2021). En annen sak handler om en undersøkelse av hatprat på nett, og imamen uttaler at denne «viser at unge muslimer opplever mer hat enn mange andre på sosiale medier» (Damsgaard, 2022). En moske i Stavanger fikk tilsendt hvitt pulver og trusler mot imamen, og tre ulike moskeer i Oslo mottok trusler som førte til at bevæpnet politi sto vakt under id-feiringen. «Alle skal følge seg trygge, være glade og feire sammen når de kommer i moskeen. Ikke være redd for trusler», uttalte en av imamene (Manbari, 2024). Analysen viser at imamenes budskap er at muslimer er en utsatt gruppe.

Det er én sak som skiller seg ut gjennom bred dekning: to- og treårsmarkeringene av drapet på 17 år gamle Johanne Zhangjia Ihle-Hansen og terrorangrepet i Al-Noor-moskeen i Bærum. Det er én imam som uttaler seg i disse sakene. I en NTB-sak som blir gjengitt i flere medier, uttaler imamen som åpnet minneseremonien på treårsdagen for terrorangrepet at: «Hver dag i vårt liv er en påminnelse om angrepet vi opplevde her, og det grusomme som skjedde med Johanne» og la til: «Vårt ønske er å skape fred mellom mennesker og samfunn. Det ønsker de fleste muslimer, men det er alltid noen få som ønsker å skape frykt og skade andre» (Olsen, 2022). Imamens uttalelser i sakene om terrorangrepet i Bærum kan oppsummeres i tre hovedbudskaper: Det var et angrep mot muslimer, men også mot demokratiet; muslimer frykter at det kan skje igjen; og kunnskap og samhold er det beste svaret mot hat.

Det er også flere saker der imamene retter kritikk mot politiet, som de mener ikke tar truslene mot muslimer på alvor. I en rekke saker gir imamene uttrykk for at mange er redde. Et eksempel finner vi i en tale i forbindelse med minnemarkeringen på toårsdagen etter angrepet på Al-Noor-moskeen: «Vi har markert 22.-juli-angrepet på Utøya og regjeringskvartalet. Etter to så alvorlige angrep må vi innse at våre ledere ikke har gjort nok for å hindre slike. Som imam snakker jeg med mange norske muslimer. Vi er redde og føler

oss ikke trygge» (Sviggum, 2021). I andre saker viser imamene til konkrete voldshendelser og trusler som de mener ikke har blitt fulgt opp godt nok. En imam hevder at han ble slått og sprayet med tåregass i forbindelse med en Sian-demonstrasjon, og uttrykker skuffelse over politiets håndtering: «Når vi har et så godt samarbeid med politiet, kommunen og føler oss ett med resten av befolkningen her i byen, så føles det som et svik fra politiet» (Aslam, 2022). En imam kritiserer også politiet for å bidra til et kritisk søkelys på muslimer etter det han mener er uansvarlige uttalelser om at drapsmannen i Kongsberg var konvertitt til islam: «…politiet kunne holdt informasjonen for seg selv, og at det like så godt kunne vært nevnt at gjerningspersonen hadde familieproblemer eller var arbeidsledig» (Bazaz, 2021).

Samtidig understreker flere imamer at det ikke er islam som er årsaken til terror. I flere saker som handler om negative hendelser knyttet til islam, forklarer imamene at dette ikke er en riktig tolkning av islam, og at islam handler om å leve fredelig sammen. I hatprat-sakene fra Drammen er imamenes uttalelser at de tar avstand fra den tidligere imamens uttalelser og hatprat. I en kommentar i Utrop siteres en pressemelding fra imamen i Kristiansand, gjengitt i Fædrelandsvennen: «Det står i Koranen at når noen gjør ondt mot deg skal du svare med god tale og gode handlinger. Det er kriminelt å hevne seg med vold slik terroristene i Paris har gjort» (Oftedal, 2021).

Imamenes beskrivelser av muslimer som en utsatt og sårbar minoritet handler først og fremst om eksterne trusler. Samtidig viser funnene våre at det er to grupper muslimer som også opplever trusler og manglende anerkjennelse fra den muslimske majoriteten. Mediene gir mye plass til historien om imamen Seyran Ates, Europas mest politibevoktede kvinne, som ønsker en seksuell revolusjon i islam. Hun blir langt på vei en representant for en liberal versjon av islam. Imamer fra den muslimske minoriteten Ahmadiyya forteller også om manglende anerkjennelse, overgrep og forsømmelser fra den muslimske majoriteten både nasjonalt og internasjonalt, og etterlyser større innsats for forfulgte ahmadiyya-muslimer i Pakistan.

## Imamenes medierte budskap

Tidligere forskning beskriver en i hovedsak kritisk og konfliktorientert mediedekning av islam (Lundby, 2021; Omland & Dahlstrøm, 2023; Toft, 2021). I denne studien har vi fokusert spesielt på imamenes budskap for å få større

innsikt i mediedekningen av islam. I tråd med tidligere forskning har mange av mediesakene der imamer kommer til orde, et kritisk og konfliktorientert fokus. Samtidig viser vår analyse at artikler der imamer er kilder, bidrar til et mer nyansert bilde av islam og muslimer i norske medier. Imamenes budskap kan oppsummeres i tre hovedpoenger: Islam lar seg forene med norske verdier, muslimer opptrer som ansvarlige samfunnsborgere, og som minoritet er de ofte utsatt. Dette kommer til uttrykk i saker der imamene tar avstand fra hatprat, åpner moskeene, viser praktisk samfunnsengasjement og forteller om trusler og vold. Slik tegnes to parallelle fremstillinger: en hverdagslig, verdiforankret trospraksis som passer innenfor norske institusjoner og normer, og en minoritet som opplever seg utsatt og sårbar. Imamene formidler dermed både forenlighet og ansvar, samtidig som de synliggjør utsatthet. Våre funn bekrefter tidligere forskning som viser at saker med imamintervjuer tenderer mot mer positive vinklinger (Stokke Nilsen, 2010), om historier om vellykket integrering blant muslimer og hvordan deres verdier samsvarer med «norske» (Toft, 2024, 66), og at muslimske praksiser er en naturlig del av det norske samfunnet (Lundby, 2021, s. 177). Vår analyse viser at artiklene med imamer som kilder bidrar til en «allminneliggjøring» mer enn «annengjøring» av islam, med unntak av når imamene er sitert via andre medier i Document.

Imamenes budskap i nyhetssakene er selvsagt medierte, og artiklene følger medienes logikk. I analysen ser vi noen klare forskjeller mellom ulike typer medier. De mediene som har et tydelig verdimessig ståsted, har flest artikler med imamer som kilder. Innvandringskritiske Document har flest saker i materialet vårt, deretter avisene med en kristen forankring, Vårt Land og Dagen, og Utrop, som har et flerkulturelt fokus. I det store bildet får religion lite plass i nyhetsmediene (Lundby, 2018; Dahlstrøm, 2013; Omland & Dahlstrøm, 2023), men dekningen har blitt mer mangfoldig, hovedsakelig på grunn av økt mediedekning av islam (Lundby, 2017, s. 2, 2021, s. 213; Lundby & Gresaker, 2015). Vi mener at funn fra denne studien viser at medier med ulike verdigrunnlag bidrar til større mangfold i dekningen av islam.

Når det gjelder imamer som kilder, er det interessant at Documents kritiske tilnærming til imamene langt på vei bygger på andre medier, ikke egne møter med relevante muntlige kilder. Document, som oftere henter sitater fra sosiale medier og utenlandske medier, har en skarpere og mer konfliktorientert tone. Det er naturlig å forstå dette i lys av mediehusets grunnsyn og tilnærming til islamisme, men at Document har større avstand til kildene, kan

også være en medvirkende forklaring. Siden Document langt på vei baserer sin kritiske tilnærming på skriftlige andrehåndskilder og egne vurderinger, presenterer deres medierte fremstilling ikke bare et alternativt narrativ, men også en annerledes type nyhetsdekning.

Tidligere forskning på andre temaområder antyder at nærhet til kilden kan gi færre kritiske spørsmål til kilden. Denne mekanismen beskrives som «*en hjelpende hånd*»-effekt (Hestvik, 2007, s. 326). Imamenes fortellinger om at muslimer er en sårbar og utsatt gruppe, som er et viktig narrativ i de medierte fremstillingene, kan påvirke journalisten på en måte som gjør at hun ønsker å hjelpe eller beskytte kilden, og derfor unngår mer krevende spørsmål. Tidligere forskning viser at pressen kritiseres for å utvise berøringsangst overfor islam (Toft, 2023, s. 148). Det kan stilles spørsmål ved hvorfor «de tradisjonelle» mediene, som skal «informere om det som skjer i samfunnet og avdekke kritikkverdige forhold» (Norsk Presseforbund, 2024, punkt 1.4), tilsynelatende stiller så få spørsmål til imamer, og hvorfor spørsmålene som stilles ikke er mer kritiske. Dette til tross for at de er ledere i moskeer som har en maktposisjon.

Avslutningsvis vil vi peke på at imamenes budskaper og nyhetsmedienes fremstillinger forsterker hverandre. Imamene fremhever islams kompatibilitet med det norske samfunnet, at muslimer tar samfunnsansvar, toner ned problematiske praksiser og fokuserer på at muslimer er en utsatt gruppe. Imamene får en brobyggerrolle, både mellom imamen som representant for islam og «det norske», og mellom imamen og norske muslimer. Samtidig preges redaksjonenes valg og vinklinger av tema som matcher nyhetskriteriene og kan bidra til klikk. Vi mener den mest siterte imamen, Seyran Ateş, som ønsker en seksuell revolusjon i islam, er et eksempel på dette. Vår undersøkelse bekrefter også at moderate stemmer og «snille» narrativer ser ut til å slippe lettere til. Det stilles få kritiske spørsmål, bortsett fra i Documents dekning. Analysen bekrefter Døvings funn om medienes fremstilling av «Den gode imamen» som liberal, likestillingsorientert, en som aksepterer homofili og tar avstand fra terror (Døving, 2012, s. 32). Hovedkonklusjonen vår er at det fortsatt er et stort antall saker med et negativt og konfliktorientert bakteppe, men at imamenes stemmer balanserer det negative og kritiske med fortellinger om fellesskap, dialog og ansvar.

# Referanser


Abdel-Fadil, M. & Liebmann, L. (2018). «Gender, diversity and mediatized conflicts of religion: Lessons from Scandinavian case studies». I K. Lundby (Red.), *Contesting Religion: The Media Dynamics of Cultural Conflicts in Scandinavia* (s. 281–298). De Gruyter. https://doi.org/10.1515/9783110502060-021

Allern, S. (2015). *Journalistikk og kildekritisk analyse*. Cappelen Damm Akademisk.

Aslam, H. (2022). *Imam samarbeidet med politiet – hevder han ble slått og sprayet med tåregass. Dagsavisen*. https://www.dagsavisen.no/nyheter/imam-samarbeidet-med-politiet-hevder-han-ble-slatt-og-sprayet-med-taregass/4297534

Bonner, J. (2023). *Berømt Malmö-imam: «I utgangspunktet er alle muslimer homofober». Document.no.* https://www.document.no/2023/12/17/beromt-malmo-imam-i-utgangspunktet-er-alle-muslimer-homofober/

Brandvold, Å. (2023). *Imamer fikk holocaust-kurs. Klassekampen.* https://klassekampen.no/utgave/2023-02-02/imamer-fikk-holocaust-kurs

Bratberg, Ø. (2014). *Tekstanalyse for samfunnsvitere.* Cappelen Damm Akademisk.

Brekke, T., Hadi, F. & Kozaric, E. (2022). The role of imams in family counselling with Muslim families in Norway. *Journal of Muslims in Europe*, *11*(2), 175–193.

Brurås, S. & Olsen, G. R. (2012). *Nyhetsvurderinger: på innsiden i fem redaksjoner*. IJ-forlaget.

Bukve, O. (2021). *Forstå, forklare, forandre – om design av samfunnsvitenskaplege forskningsprosjekt.* Universitetsforlaget.

Dahlstrøm, H. K. (2013). Gud i sørlandsmediene. *Norsk Medietidsskrift*, *20*, 124–140.

Damsgaard, E. (2022). *Én million kommentarer: minoriteter opplever hver sjuende som hatprat. NRK Sørlandet.* https://www.nrk.no/sorlandet/sjekket-naer-en-million-kommentarer_-minoriteter-opplever-hver-sjuende-som-hatprat-1.16137748

Document. (u.å.). *Om oss.* Document. https://www.document.no/om-oss/

Døving, C. A. (2012). «Pressens mørkemenn/troens tjenere. Posisjon og selvforståelse blant sunnimuslimske imamer». I C. A. Døving & B. Thorbjørnsrud (Red.), *Religiøse ledere: Makt og avmakt i norske trossamfunn* (s. 26–47). Universitetsforlaget.

Døving, C. A. & Kraft, S. E. (2013). *Religion i pressen*. Universitetsforlaget.

Elgvin, O. (2025). *The Islamic Council of Norway and the Challenge of Representing Islam in Europe: Muslims under Pressure*. BRILL.

Haualand, A., Jagland, V. & Øen, C. B. (2022). *Imam bruker tre timer hver dag på å informere innvandrere om koronavaksinen. NRK Buskerud.* https://www.nrk.no/buskerud/informerer-innvandrere-om-koronavaksinen-_-imam-bruker-tre-timer-hver-dag-1.16187379

Hestvik, H. (2007). Medisinernes heialedere? – En kvalitativ studie av medisinske -journalister og deres kilder. *Norsk medietidsskrift*, *14*(4), 315–333. https://doi.org/10.18261/ISSN0805-9535-2007-04-03

IMDI. (2010). *Innvandrere i norske medier: Medieskapt islamfrykt og usynlig hver-dagsliv. Årsrapport 2009*. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.

Ishaq, B. (2017). *Hvem snakker for oss? Muslimer i dagens Norge – hvem er de og hva mener de?* Cappelen Damm.

Johannessen, L. E. F., Rafoss, T. W. & Rasmussen, E. B. (2018). *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Universitetsforlaget.

Juelsen, C. (2021). Går fra dør til dør og sprer kunnskap om korona: – Veldig bra metode. *Drammens Tidende*. https://www.dt.no/gar-fra-dor-til-dor-og-sprer-kunnskap-om-korona-veldig-bra-metode/f/5-57-1679534

Kristiansen, N. B. & Khalouf, D. (2021). *Ber muslimer holde seg hjemme under ramadan*. *NRK*. https://www.nrk.no/buskerud/ber-muslimer-holde-seg-hjemme-under-ramadan-1.15437781

Lavik, M. (2021). Fleire muslimar ber under pandemien. *Vårt Land*. https://www.vl.no/nyheter/fleire-muslimar-ber-under-pandemien/665063

Lillerud, A. (2021). Muslimer og kristne i Halden har noe spennende i vente. Bygger bru og vennskap. *Halden Arbeiderblad*. https://www.ha-halden.no/muslimer-og-kristne-i-halden-har-noe-spennende-i-vente/s/5-20-1029092

Lundby, K. (2018). *Contesting religion – the media dynamics of cultural conflicts in Scandinavia*. De Gruyter.

Lundby, K. (2021). *Religion i medienes grep: medialisering i Norge*. Universitetsforlaget.

Lundby, K. & Gresaker, A. K. (2015). Religion i mediene: omstridt og oversett? I I. Furseth (Red.), *Religionens tilbakekomst i offentligheten?: religion, politikk, medier, stat og sivilsamfunn i Norge siden 1980-tallet* (s. 69–104). Universitetsforlaget.

Lyngdals Avis. (2021). *Sikrer moskeen etter hærverk*. Lyngdals avis. https://www.lyngdalsavis.no/moskeen-pa-rom-har-opplevd-harverk-na-er-montering-av-sikringstiltak-i-gang/s/5-104-202858

Løkkevik, O., Hansen, C. K., Klemetsen, F. I. U. & Bøe, B. (2021). *Her sender imamen vaksinevideo direkte fra moskeen*. *Bergens Tidende*. https://www.bt.no/nyheter/lokalt/i/v59mv5/her-har-de-pop-up-vaksinering-og-lager-videoer-om-vaksinen

Løvland, A. & Repstad, P. (2014). «Å jul med din leder». *Norsk medietidsskrift*, *21*(3), 226–245.

Manbari, Z., Bakken, J. D., Malmp, V. K. & Nijjer, H. K. (2024). *Økt beredskap under id – men feiringa går som normalt i Oslo*. NRK Stor-Oslo. https://www.nrk.no/stor-oslo/okt-beredskap-under-id---men-feiringa-gar-som-normalt-i-oslo-1.16838010

McQuail, D. (2011). *McQuail's mass communication theory*. Sage Publications.

Myklebust, E. (2021). *Flere unge jenter gifter seg under koronapandemien*. *Fædrelandsvennen*. https://www.fvn.no/nyheter/lokalt/i/aP4B77/flere-unge-jenter-gifter-seg-under-koronapandemien

Nilsen, K. S. (2010). *Imamens rolle i norske aviser. Endringer etter etablering av moskeer i Oslo, med vekt på årene 1988, 1998 og 2008*. [Masteroppgave]. Universitetet i Oslo.

Norsk Presseforbund. (2024). *Vær varsom-plakaten*. https://www.presse.no/vaer-varsom-plakaten

Oftedal, A. A. (2021). *Er islam mer relatert til terrorisme enn det kristendom er? Utrop*. https://www.utrop.no/plenum/kommentar/285348/

Olsen, D. L. (2022). Tre år siden angrepet på Al-Noor-moskeen: – vi må bekjempe lukkethet og hat. *Romerikes Blad*. https://www.rb.no/tre-ar-siden-angrepet-pa-al-noor-moskeen-vi-ma-bekjempe-lukkethet-og-hat/s/5-43-1853633

Olsen, T. (2021). Vaksineringsgraden blant innvandrere bekymrer. Men for én gruppe har dekningen gått til himmels. *Aftenposten*. https://www.aftenposten.no/oslo/i/LnvmjQ/

vaksineringsgraden-blant-innvandrere-bekymrer-men-for-en-gruppe-har-dekningen-gaatt-til-himmels

Omland, S. & Dahlstrøm, H. K. (2023). Påskegodteri, terror og slangefestival: en kvantitativ innholdsanalyse av nyheter om religion i Supernytt. I I. M. Thorjussen & U. S. Goth (Red.), *Verdier, holdninger og kompetanseutvikling i et utdanningsperspektiv* (s. 138–152). Fagbokforlaget.

Omland, S. & Dahlstrøm, H. K. (2025). Mediert tro: En analyse av NRKs barneprogram Selma og jakten på den perfekte tro. *Skandinavisk Tidsskrift for Teologi Og Kirke*, *52*(2), 98–113. https://tidsskrift.dk/sttk/article/view/157988

Retriever. (2015). *Medieanalyse: Innvandring og integrering i norske medier 2014*. Retriever.

Retriever. (2017). *Islam og muslimer i norske medier i 2016*. Fritt Ord og Retriever.

Sjøvaag, H. (2020). *Journalistikkens problem: demokrati, økonomi og teknologi*. Universitetsforlaget.

Skaug, C. (2023). *Imam i Storbritannia forklarte hvordan kvinner skal steines. Document.no.* https://www.document.no/2023/09/04/imam-i-storbritannia-forklarte-hvordan-kvinner-skal-steines/

Sviggum, S. K. (2021). *Hadia Tajik under minnemarkering: – Vi som myndigheter må ta vår del av ansvaret*. *VG*. https://www.vg.no/nyheter/i/G3P08x/hadia-tajik-under-minnemarkering-vi-som-myndigheter-maa-ta-vaar-del-av-ansvaret

Tjelmeland, H. & Brochmann, G. (2003). *Norsk innvandringshistorie: I globaliseringens tid 1940–2000*. Pax Forlag.

Tjora, A. (2018). *Viten skapt.* Cappelen Damm Akademisk.

Toft, A. (2017). Islam i klasserommet. Unge muslimers opplevelse av undervisning om islam. I I. M. Høeg (Red.). *Religion og ungdom* (s. 33–50). Universitetsforlaget.

Toft, A. (2023). «Religion i NRK nyheter: Synlighet og spill på etablerte forestillinger». *Kirke og Kultur*, *128*(2), 134–154.

Toft, A. (2024). Islam og muslimer i NRK Dagsrevyen i 2021. *Din – tidsskrift for religion og kultur*, (1), 65–90. https://ojs.novus.no/index.php/DIN/article/view/2285

Vegge, T. F. (2023). *Drapsofferet og drapssiktet mann skilt på islamsk vis i august: – Ble enige. Fædrelandsvennen*. https://www.fvn.no/nyheter/lokalt/i/pQeroj/drapsofferet-og-drapssiktet-mann-ble-skilt-paa-islamsk-vis-i-august-ble-enige

Vogt, K. (2008). *Islam på norsk: moskeer og islamske organisasjoner i Norge*. Cappelen Damm.